

Oponentský posudek bakalářské práce Oldřicha Antona „Skautské hnutí v období Pražského jara a počátku normalizace“

Předkládaná bakalářská práce přichází s nesporně nosným tématem, jehož obsahem je zachycení příběhu obnovy (a zániku) jedné společenské organizace, Junáka, a to v období, v němž se v československé společnosti vytvořily podmínky, byť jen přechodně, pro pokus o návrat k občanské společnosti.

Zpracovávání daného tématu jistě má svá úskalí, zejména v oblasti heuristické. Relevantní literatura k vlastnímu tématu je nečetná, našly by se ale tituly obecnějšího rázu, pramenný materiál je roztržštěný (ve fondech KSČ, resp. Fondech centrálních institucí, bych ho ale předpokládal; v práci se objevuje přitom jedna citace z fondu PB ÚV KSČ, ale ten není uváděn v seznamu pramenů; citace navíc odporuje ustálenému úzu). Práce je kromě literatury opřena v o materiál pražského skautského archivu. Takovýto záběr značně ochudil práci po obsahové stránce – autor totiž byl nucen vzhledem k charakteru písemností i literatury omezit svůj výklad na vedení Junáka a vzdal se možnosti zachytit a analyzovat pohyb „zdola“ charakteristický pro občanskou společnost. Hovoří sice o živelné obnově junáckých organizací, ale o jejich životě, aktivitách atd. jeho práce nevypráví. V tom pocítuji jeden z nedostatků této práce, který by byl jistě překlenutelný analýzou junáckého tisku, jeho průzkum ale proveden nebyl.

Odhlédneme-li od jistých heuristických či formálních nedostatků, struktura práce vykazuje logickou sevřenost. Ve vymezení sledovaných problémů v následných kapitolách řešených lze spatřovat uvážlivý a promyšlený přístup. Jinou otázkou ovšem je, do jaké míry se autorovi zdařilo vymezený rámec naplnit.

Zatímco první kapitolu můžeme pokládat za širší úvod k tématu kompilačně a ve zkratce informující o vývoji mládežnického hnutí v Československu, zejména o skautingu a jeho idejích, v následných dvou kapitolách spočívá vlastní těžiště práce. První z nich pojednává o krátké, ale dynamickém čase pražského jara, v některých částech dosti skoupou zkratkou. Nastiňuje v ní nárůst krize v oficiálních strukturách mládežnických organizací, tu ale dokumentuje zejména kvantitativními údaji, pohledem z centra – jistě by bylo na místě zastavit se u fenoménu „vyčerpání“, činnosti pro činnost, zpolitizování, prostě analýze narůstajícího rozporu tužeb a zájmů dětí a mládeže s nabídkou mnohdy formálních aktivit vnucujících se a o nomenklaturní struktury opřených organizací dětí a mládeže. Vznikal tak prostor, který v okamžiku uvolnění ideologického dohledu umožnil nejen vystoupení ve své podstatě junáckých skupin dosud skrytých pod hlavičkou jiných organizací, na což autor

právem poukazuje, nýbrž i onu lavinu zájmu mládeže o skauting. Jistě by se slušelo šířeji pojednat o tom, čím skauting mládež oslovil, co od něj očekávala a co byla ochotna pro jeho rozvoj vykonat. Pokus o rozbor sociální struktury „skautské klientely“ se ukázal být příliš ambiciózní, z uvedených důvodů se zúžil jen na činovníky (což neodpovídá názvu), nicméně i tak má jistou, jakkoli omezenou výpovědní hodnotu, byť po stránce metodologické je problematický.

Druhá a závěrečná stěžejní kapitola pojednává o přežívání Junáka v čase nastupující normalizace a o jeho zániku. Je koncipována obdobně jako kapitola předchozí, tedy pohledem „shora“, věnuje pozornost organizačním záležitostem a jistou dynamiku výkladu propůjčuje zejména pojednání o hledání konsensu s politickou mocí, jejíž charakter se pozvolna měnil, měnil se i její vztah k decentralizaci směrem k obnově „jednoty“, unifikaci, dohledu. Pro úspornost textu vyvstávají místy otázky (je to sice mimo vlastní téma, ale objevení se Svazu mladých si dost těžko dovedu představit bez součinnosti úředních míst). Otázka, kterou si autor postavil v úvodu, zda byl zánik Junáka řízený, postrádá řešení, byť se v textu hovoří o převaze členů komunistické strany ve vedení a autor si je vědom i rozdílů mezi nimi.

Dostávám se tak k závěrečné poznámce, i jiné v úvodu položené otázky nejsou v příslušných kapitolách, ba ani v závěru, komplexněji pojednány. Vracím se tedy k otázce, co vedlo k obnově Junáka? Byl jeho zánik řízený? Nakolik byl příběh Junáka unikátní, „nakolik jeho vývoj vychází ze společenské situace a je ovlivněn státní politikou?“

V zásadě lze připustit, že předkládaná bakalářská práce splňuje předepsané požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení: *prof. PhDr. Drahomír Jančík, CSc.*

V Praze, dne 03. 09. 2010

prof. PhDr. Drahomír Jančík, CSc.
prof. PhDr. Drahomír Jančík, CSc.